

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí v Bratislave 17. júla 2013 v trestnej veci obvinenej **K. K. pre zločin vydierania** podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 3T 42/2010, o dovolaní, ktoré podala obvinená K. K., zastúpená obhajkyňou JUDr. A. A., proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota z 31. marca 2010, sp. zn. 3T 42/2010, a uzneseniu Krajského súdu Banská Bystrica z 24. októbra 2012, sp. zn. 4Tos 68/12, takto

r o z h o d o l:

Podľa § 382 písm. b/, písm. f/ Tr. por. dovolanie obvinenej K. K. **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rimavská Sobota na verejnom zasadnutí konanom 31. marca 2010, o návrhu na schválenie dohody o vine a treste, rozsudkom, sp. zn. 3T 42/2010, schválil dohodu o vine a treste z 9. marca 2010, uzatvorenú medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota a obvinenou K. K., podľa ktorej je obvinená vinná zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

dňa 8. novembra 2008 okolo 16.10 hod. medzi obcami R. a R., na železničnej trati pri kilometri 27,3, nútila svoju maloletú dcéru M. K., nar. X., aby zjedla tri tabletky Dumax napriek tomu, že jej dcéra nebola chorá, tabletky jej dala do rúk, avšak maloletá tieto zjesť odmietla, po čom ju začala biť tak, že ju fackala, prinútila si ju sadnúť na koľajnice tak, že ju stiahla za ruku k sebe, po čom však od ďalšieho konania upustila, čím maloletej M. K. nespôsobila žiadne zranenia.

Za to bola obvinená K. K. odsúdená podľa § 189 ods. 2 Tr. zák., za použitia § 36 písm. l/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, § 39 ods. 2 písm. d/, ods. 4 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 32 mesiacov. Podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd obvinenej výkon trestu podmienene odložil na skúšobnú dobu 3 roky s probačným dohľadom. Zároveň podľa § 51 ods. 4 písm. g/ Tr. zák. uložil obvinenej povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom výchovnému programu. Podľa § 73 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. okresný súd uložil obvinenej aj protialkoholické liečenie ústavnou formou, pričom v zmysle § 74 ods. 2 Tr. zák. toto ochranné liečenie potrvá, kým to bude vyžadovať jeho účel.

Predmetný rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota o schválení dohody o vine a treste nadobudol právoplatnosť, s poukazom na ustanovenie § 334 ods. 5 Tr. por., jeho vyhlásením, teda 31. marca 2010.

Okresný súd Rimavská Sobota na verejnom zasadnutí dňa 13. septembra 2012 uznesením, sp. zn. 3T 42/2010, podľa § 50 ods. 4 Tr. zák. vyslovil, že obvinená K. K. sa v skúšobnej dobe podmienene odsúdenia neosvedčila a súd rozhodol, že trest odňatia slobody uložený rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota z 31. marca 2010, sp. zn. 3T 42/2010, pre zločin podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., v trvaní 32 mesiacov, vykoná. Podľa § 50 ods. 8 Tr. zák. s použitím § 48 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. súd obvinenú na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti uvedenému uzneseniu zahlásila obvinená priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí sťažnosť, ktorú Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 24. októbra 2012, sp. zn. 4Tos 68/2012, podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

Obvinená K. K. podala prostredníctvom svojej obhajkyne dovolanie proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota z 31. marca 2010, sp. zn. 3T 42/2010, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, z dôvodu uvedenom v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda že zásadným spôsobom bolo porušené právo na jej obhajobu a tiež proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2012, sp. zn. 4 Tos 68/2012, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti premene trestu, z dôvodu uvedenom v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Vo vzťahu k rozsudku, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, obvinená v dovolaní namietala porušenie práva na obhajobu, pretože nemala možnosť oboznámiť sa s vyšetrovacím spisom v prípravnom konaní. Ďalej namietala, že nebola prítomná pri úkonoch trestného konania (výsluchov svedkov), o ktorých ju mal vyšetrovateľ podľa § 213 ods. 1 Tr. por. oboznámiť, keďže nemala obhajcu. Preto žiadala, aby dovolací súd v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota z 31. marca 2010, sp. zn. 3T 42/2010, ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvinenej, podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Súčasne žiadala, aby dovolací súd podľa § 388 ods. 2 Tr. por. nariadil, aby okresný súd vec rozhodol v inom zložení senátu.

Obvinená podala dovolanie aj proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4Tos 68/2012, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť proti rozhodnutiu o premene trestu. V písomnom odôvodnení dovolania, vo vzťahu k tomuto uzneseniu, namietala, že nemala vedomosť o tom, že bola v skúšobnej dobe odsúdená trestným rozkazom Okresného súdu Rimavská Sobota v trestnej veci 2T 10/2011. Výživné na dieťa platila, ako mohla. Súdny neprihliadli na to, že v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu nemôže pracovať. Preto považovala uloženie nepodmienečného trestu za neprimerané. Preto žiadala, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2012, sp. zn. 4Tos 68/2012, ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvinenej, podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Súčasne žiadala, aby dovolací súd podľa § 388 ods. 2 nariadil, aby vec rozhodoval iný sudca a zároveň rozhodol o jej prepustení na slobodu.

K podanému dovolaniu sa vyjadril aj prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota, podľa ktorého v konaní Okresného súdu Rimavská Sobota ako aj Krajského súdu v Banskej Bystrici, nebol porušený zákon v neprospech obvinenej. Z vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-1029/OVK-RS-08, ako aj zo zápisnice o konaní o dohode o vine a treste zo dňa 9. marca 2010 vyplýva, že obvinená mala možnosť v prípravnom konaní oboznámiť sa s vyšetrovacím spisom, bola o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, preukázateľne poučená, pričom si obhajcu nezvolila a ani nepožiadala o jeho ustanovenie.

Obvinenej bol v konaní uložený primeraný trest odňatia slobody s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu, pričom obvinená s uloženým trestom súhlasila a zákonnosť konania,

ktoré vydaniu rozhodnutia súdu predchádzalo, nenamietala. Zrušenia predmetného rozhodnutia sa domáhala až po tom, čo jej bol v dôsledku neosvedčenia sa v skúšobnej dobe premenený trest na nepodmienečný trest odňatia slobody. Prokurátor bol toho názoru, že dovolanie bolo podané v časti oneskorene a tiež neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., preto navrhol, aby ho dovolací súd odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), na základe podaného dovolania na úvod skúmal, či boli splnené primárne podmienky uvedené v ustanovení § 368 a nasl. Tr. por. na začatie dovolacieho konania, a to predsedníčkou senátu (§ 378 Tr. por.), pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo v časti týkajúcej sa rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota z 31. marca 2010, sp. zn. 3T 42/2010, bolo podané neoprávnenou osobou (§ 382 písm. b/ Tr. por.) a v časti týkajúcej sa uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2012, sp. zn. 4Tos 68/2012, je neprípustné (§ 382 písm. f/ Tr. por.).

Podľa § 370 ods. 1 Tr. por. ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, bol obvinenej doručený dňa 22. apríla 2010, a teda dovolanie podané prostredníctvom obhajkyne dňa 2. apríla 2013 bolo podané včas.

V súvislosti s dovolaním podaným proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že dohoda o vine a treste je osobitným druhom konania, ktorý je upravený v siedmej hlave Trestného poriadku. Význam konania o dohode o vine a treste spočíva najmä v tom, že správne vedené a štruktúrované dohody sú prospešné tak pre obvineného, ako aj pre spoločnosť. Podstata tohto inštitútu spočíva v tom, že dochádza k uzavretiu obojstranne výhodnej dohody medzi prokurátorom a obvineným o spôsobe ukončenia trestnej veci, pričom táto dohoda následne podlieha schváleniu súdu. Týmto konaním sa obvinený vzdáva práva na prerokovanie veci pred nezávislým a nestranným súdom na hlavnom

pojednávani a trest mu súd ukladá bez dokazovania viny po tom, ako kladne odpovie na verejnom zasadnutí pred súdom na zákonom taxatívne stanovené otázky uvedené v ustanovení § 333 ods. 3 Tr. por. pod písmenami a/ až j/.

Kladnou odpoveďou na otázku uvedenú v ustanovení § 333 ods. 3 písm. j/ Tr. por. sa obvinený okrem iného vzdáva aj práva podať proti rozsudku o schválení dohody o vine a treste riadny opravný prostriedok (odvolanie).

Z dikcie ustanovenia § 334 ods. 4 Tr. por. síce vyplýva možnosť podať dovolanie proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste, a to z dôvodu uvedenom v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., avšak v tomto ustanovení, ako ani v ďalších ustanoveniach siedmej hlavy Trestného poriadku, týkajúcich sa konania o dohode o vine a treste nie je uvedené, kto je osobou oprávnenou na podanie dovolania pre tento špecifický prípad.

Táto otázka bola vyriešená na zasadnutí trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, kde bolo schválené rozhodnutie Najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Tdo 32/2007, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2008 pod číslom 58, z ktorého vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o schválení návrhu na dohodu prokurátora a obvineného o vine a treste a ktorý nadobudol právoplatnosť vyhlásením, môže podať dovolanie iba minister spravodlivosti z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a ods. 2 Tr. por. (v zmysle novely Trestného poriadku č. 262/2011 Z. z. účinnej od 1. septembra 2011 možno § 334 ods. 4 Tr. por. podať dovolanie proti rozsudku, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste už len podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.)

Tento záver Najvyšší súd vyvodil z ustanovenia § 372 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 Tr. por. môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Obvinená sa tým, že zákonom predpísaným spôsobom prejavila súhlas so schválením dohody o vine a treste, okrem iného vzdala aj oprávnenia podať proti rozsudku súdu prvého stupňa riadny opravný prostriedok (odvolanie), v dôsledku čoho stratila aj oprávnenie podať proti takému rozhodnutiu dovolanie s poukazom na ustanovenie § 372 ods. 1 Tr. por.

Vo vzťahu k časti dovolania smerujúcej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2010, sp. zn. 4Tos 68/2012, ktorým bola zamietnutá sťažnosť obvinenej, proti rozhodnutiu okresného súdu o premene trestu, najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 368 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Tr. por.

V zmysle novely Trestného poriadku č. 262/2011, účinnej od 1. septembra 2011, sa rozhodnutím podľa § 368 ods. 1 Tr. por. rozumie:

- a./ rozsudok alebo trestný rozkaz,
- b./ uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c./ uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d./ uznesenie o podmieňnom zastavení trestného stíhania,
- e./ uznesenie o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f./ uznesenie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania,
- g./ rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h./ rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Spoločným znakom všetkých týchto rozhodnutí je, že ide o tzv. meritórne rozhodnutia, teda rozhodnutia vo veci samej, ktorými sa trestné stíhanie obvineného končí ako celok.

Uvedená zmena Trestného poriadku odráža doteraz ustálenú rozhodovaciu prax trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej by odporovalo logickým zámerom zákona (Trestného poriadku), ak by mimoriadnym opravným

prostriedkom – dovolaním – bolo prípustné napadnúť aj iné rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie nie vo veci samej, teda tie, ktorými bolo rozhodnuté len o parciálnych otázkach, resp. o otázkach nadväzujúcich na meritórne rozhodnutie. Takými sú z pohľadu celého trestného stíhania rozhodnutia upravujúce procesný postup, pribratie do konania, uloženie pokuty a mnohé ďalšie. Tieto rozhodnutia majú vlastný režim opravných prostriedkov, pokiaľ ich zákon vôbec pripustil.

V posudzovanej veci podala obvinená dovolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. nie je prípustné.

Najvyšší súd, s poukazom na vyššie uvedené, na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci dovolanie obvinenej K. K. podľa § 382 písm. b/, písm. f/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.

V Bratislave 17. júla 2013

JUDr. Jana S e r b o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová